

Dokument zasedanja

A8-0090/2019

26.2.2019

POROČILO

o izvajanju Uredbe (EU) št. 978/2012 o shemi splošnih tarifnih preferencialov (GSP) (2018/2107(INI))

Odbor za mednarodno trgovino

Poročevalec: Christofer Fjellner

VSEBINA

	Stran
OBRAZLOŽITEV – POVZETEK DEJSTEV IN UGOTOVITEV	3
PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....	6
MNENJE ODBORA ZA ZUNANJE ZADEVE.....	15
MNENJE ODBORA ZA RAZVOJ	21
INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU	26
POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU V PRISTOJNEM ODBORU.....	27

OBRAZLOŽITEV – POVZETEK DEJSTEV IN UGOTOVITEV

Poročevalcu je bila 19. februarja 2018 zaupana naloga, da pripravi poročilo o izvajanju Uredbe (EU) št. 978/2012 o uporabi sheme splošnih tarifnih preferencialov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 732/2008 (uredba o GSP).

I. Viri informacij

Od imenovanja je poročevalec zbiral informacije in uporabljal med drugim naslednje vire:

- Uredba (EU) št. 978/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012;
- Uredba (EU) št. 607/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. junija 2013 o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 552/97 o začasnem umiku dostopa Mjanmara/Burme do splošnih tarifnih preferencialov in Resolucija Evropskega parlamenta o obnovitvi dostopa Mjanmara/Burme do splošnih tarifnih preferencialov (2012/2929(RSP));
- vmesni pregled sedanje uredbe o shemi splošnih tarifnih preferencialov (Uredba (EU) št. 978/2012) in poročilo Evropske komisije, ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije z dne 4. oktobra 2018;
- poročili Komisije o splošni shemi preferencialov za obdobji 2014–2015 in 2016–2017, v katerih so ocenjeni učinki GSP s poudarkom na uspešnosti upravičencev do GSP+;
- javna predstavitev z naslovom Trade preferences for sustainable development: Scrutinising the new GSP+ mechanism after two years (Trgovinski preferenciali za trajnostni razvoj: pregled novega mehanizma GSP+ po dveh letih), ki ga je organiziral Odbor za mednarodno trgovino (INTA) 16. februarja 2016;
- izmenjava mnenj o izvajanju GSP na seji odbora INTA 19. februarja 2018 in izmenjava mnenj o dodelitvi GSP+ Šrilanki 21. marca 2017;
- študija o pravicah delavcev v conah izvozne proizvodnje s poudarkom na državah upravičenkah do GSP+, ki jo je junija 2017 opravil tematski sektor GD Evropskega parlamenta za zunanjo politiko;
- študija z naslovom Uredba o splošni shemi preferencialov (št. 978/2012): evropska ocena izvajanja, ki jo je pripravila služba Evropskega parlamenta za raziskave (EPRS).

II. Glavne ugotovitve

Na podlagi zgornjih primerjalnih virov informacij je jasno, da:

- so države, upravičene do preferencialov iz GSP v obdobju 2011–2016, tj. tri leta pred začetkom veljavnosti nove uredbe in tri leta po njem, bistveno povečale svoj izvoz v EU. To zlasti velja za države v režimu EBA, saj se je skupna vrednost njihovega uvoza povečala za 62,1 %, vrednost uvoza iz držav, upravičenih do GSP+, pa za 53,8 %. Uvoz iz upravičenk do standardnega GSP je ostal stabilen, zmanjšal se je samo za 0,3 %;
- se je delež uvoza iz upravičenk do GSP glede na skupen uvoz v EU zmanjšal s 6,1 % v

letu 2013, tj. zadnjem letu pred začetkom veljavnosti nove uredbe, na 4,9 % v letu 2016, kar je večinoma mogoče pojasniti z manjšim številom upravičenk. Zaradi strožjih meril za upravičenost za GSP v novi uredbi se je število upravičenk do GSP zmanjšalo na 92, po začetku veljavnosti uredbe pa je bila za nekatere države uvedena graduacija, na primer za Kitajsko;

- so upravičenke do EBA in upravičenke do GSP+ od leta 2014 znatno povečale stopnje uporabe preferencialov, in sicer v povprečju za več kot 10 odstotnih točk, vendar so se v 10 od 49 držav upravičenk do EBA stopnje uporabe preferencialov znižale za več kot 10 odstotnih točk, v državah upravičenkah do standardnega GSP pa so se stopnje uporabe preferencialov v obdobju 2011–2016 v povprečju znižale za 3 odstotne točke;
- se zdi, da je učinek GSP na diverzifikacijo izvoza nejasen, saj podatki kažejo, da se je pri upravičenkah do EBA raven raznolikosti s prvotno nizke vrednosti zvišala, medtem ko je se je na ravni vseh sektorjev pri upravičenkah do standardnega GSP precej znižala, raznolike upravičenke do GSP+ pa se glede uspešnosti diverzifikacije izvoza med seboj znatno razlikujejo;
- je prevladujoči sektor uvoza v okviru GSP tekstilni sektor, saj je uvoz tekstila leta 2016 znašal do 50 % skupnega uvoza v okviru GSP, kar pomeni, da se je njegov delež v primerjavi z razmerami pred reformo več kot podvojil;
- se zdi, da je diverzifikacijo oviralo dejstvo, da uredba o GSP ne omogoča kumulacije ali uporabe surovin brez porekla iz držav, za katere je bila uvedena graduacija v okviru GSP, in držav, ki so ostale v shemi. Tak primer je industrija koles v Kambodži;
- je negativni vpliv na države, ki po reformi iz leta 2012 niso več upravičenke do preferencialov GSP, omejen, saj države, za katere se uporablja graduacija, očitno niso utrpeli dolgoročnih negativnih učinkov, z izjemo nekaterih posameznih sektorjev, kot so proizvajalci tobaka na Kubi;
- je GSP države v razvoju očitno spodbudil k ratifikaciji mednarodnih konvencij, saj so se želele pripraviti za izboljššan dostop do trga EU prek GSP+. Čeprav ratifikacija sama zase sicer ne pomeni nujno, da se pravice iz teh konvencij spoštujejo, zagotavlja pomembno spodbudo in okvir za izboljšanje;
- je povečano spremljanje držav upravičenk do GSP+ s poudarkom na učinkovitem izvajanju – kar je bila ključna zahteva Evropskega parlamenta v okviru reforme – 27 mednarodnih konvencij v zvezi s človekovimi pravicami in pravicami delavcev, varstvom okolja in dobrim upravljanjem, omogočilo vsebinski dialog, tako da je lahko EU sodelovala z državami upravičenkami na vseh področjih, na katerih izvajanje ni bilo zadovoljivo;
- je vpliv sheme GSP na okolje težko določiti zaradi pomanjkanja razpoložljivih podatkov o okoljskih kazalnikih in velikih časovnih zamikov pri njihovi razpoložljivosti, dokazi pa kažejo, da je GSP+ države upravičenke spodbudil k upoštevanju varstva okolja, vendar se je povečal tudi izvoz tekstila in oblačil, kar običajno škodljivo vpliva na okolje;

- so nenamerne posledice reforme GSP tako pozitivne kot negativne, na primer ustvarjanje zaposlitvenih priložnosti za ženske in izboljšano vključevanje žensk v delovno silo v izvoznih panogah, ki trgujejo z EU, pa tudi pospešena degradacija okolja, povezana z izvoznimi panogami v državah upravičenkah.

III. Glavna priporočila

- Razmisliti je treba o različnih ukrepih za povečanje diverzifikacije med upravičenkami.
- V zvezi s tem je treba v prihodnjo uredbo o GSP ponovno vključiti možnost kumulacije z državami, za katere se uporablja graduacija v okviru sheme GSP, po zgledu Kanade in njene reforme sheme GSP.
- Razmisliti je treba tudi o tem, kako bi v prihodnjo uredbo o GSP vključili storitve kot način spodbujanja večje diverzifikacije in zaradi večjega pomena trgovine s storitvami na splošno, pri čemer bi izhajali iz izkušenj z oprostitvijo obveznosti STO v sektorju storitev za najmanj razvite države.
- Čeprav je Komisija očitno okreplila spremljanje učinkovitega izvajanja zahtevanih konvencij, zlasti v upravičenkah do GSP+, pa tudi v nekaterih državah upravičenkah do EBA, bi lahko bil ta postopek še bolj pregleden z natančneje opredeljenim postopkom za predložitev informacij akterjev civilne družbe.
- Države upravičenke do GSP, zlasti upravičenke do GSP+, bi morale izkoristiti tudi večjo krepitev zmogljivosti, da bi lahko učinkoviteje izvajale konvencije.
- Potreben je bolj usmerjen pristop k preklicu preferencialov, ki se omeji na posamezne sektorje, ali pa v primeru specifičnih kršitev morda razmislek o preklicu izvoznega potrdila za posamezne gospodarske subjekte po sistemu črnega seznama v okviru sistema registriranih izvoznikov.
- Potrebni so nadaljnji ukrepi za zagotavljanje, da GSP spodbuja pozitiven okoljski razvoj.

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o izvajanju Uredbe (EU) št. 978/2012 o shemi splošnih tarifnih preferencialov (GSP) (2018/2107(INI))

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 978/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o uporabi sheme splošnih tarifnih preferencialov in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 732/2008¹,
- ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 607/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. junija 2013 o razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 552/97 o začasnem umiku dostopa Mjanmara/Burme do splošnih tarifnih preferencialov² in resolucije Evropskega parlamenta z dne 23. maja 2013 o obnovitvi dostopa Mjanmara/Burme do splošnih tarifnih preferencialov³,
- ob upoštevanju vmesnega pregleda sedanje uredbe o splošni shemi preferencialov iz julija 2018⁴ in poročila Komisije o uporabi Uredbe (EU) št. 978/2012⁵, ki mu je priložen delovni dokument služb Komisije z dne 4. oktobra 2018⁶,
- ob upoštevanju poročil Komisije z dne 28. januarja 2016 in 19. januarja 2018 o splošni shemi preferencialov za obdobji 2014–2015⁷ in 2016–2017⁸, v katerih so ocenjeni učinki GSP s poudarkom na uspešnosti držav upravičenk do GSP+,
- ob upoštevanju javne predstavitve o GSP, ki jo je 16. februarja 2016 organiziral Odbor za mednarodno trgovino (INTA), izmenjave mnenj o dodelitvi GSP+ Šrilanki, ki je potekala 21. marca 2017, in izmenjave mnenj o izvajanju uredbe o GSP, ki je potekala 19. februarja 2018,
- ob upoštevanju člena 5 Pogodbe o Evropski uniji (PEU),
- ob upoštevanju člena 21 PEU,
- ob upoštevanju člena 208 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),
- ob upoštevanju sklepa evropske varuhinje človekovih pravic z dne 26. februarja 2016 v primeru 1409/2014/MHZ o tem, da Evropska komisija ni vnaprej ocenila učinka prostotrgovinskega sporazuma med EU in Vietnamom na človekove pravice⁹,
- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 5. julija 2016 o izvajanju priporočil Parlamenta iz leta 2010 o socialnih in okoljskih standardih, človekovih pravicah in družbeni

¹ UL L 303, 31.10.2012, str. 1.

² UL L 181, 29.6.2013, str. 13.

³ UL C 55, 12.2.2016, str. 112.

⁴ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/october/tradoc_157434.pdf

⁵ COM(2018)0665.

⁶ SWD(2018)0430.

⁷ COM(2016)0029.

⁸ COM(2018)0036.

⁹ <https://www.ombudsman.europa.eu/sl/decision/en/64308>

odgovornosti gospodarskih družb¹ ,

- ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. decembra 2018 o letnem poročilu o človekovih pravicah in demokraciji v svetu za leto 2017 in politiki Evropske unije na tem področju² ,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 27. aprila 2017 o vodilni pobudi EU za sektor oblačil³ ,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. junija 2017 o trenutnem stanju pri izvajanju trajnostnega sporazuma v Bangladešu⁴ ,
 - ob upoštevanju prostovoljnih partnerstev z določenimi državami, na primer bangladeškega trajnostnega sporazuma in pobude o pravicah delavcev v Mjanmaru,
 - ob upoštevanju skupne strategije EU in njenih držav članic iz leta 2007 z naslovom Pomoč trgovini: krepitev podpore EU potrebam, povezanim s trgovino, v državah v razvoju,
 - ob upoštevanju ciljev OZN glede trajnostnega razvoja do leta 2030,
 - ob upoštevanju temeljnih konvencij Mednarodne organizacije dela o delu otrok, prisilnem delu, diskriminaciji, svobodi združevanja in kolektivnem pogajanju,
 - ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 12. maja 2016 o EU in odgovornih globalnih vrednostnih verigah,
 - ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. septembra 2017 o vplivu mednarodne trgovine in trgovinskih politik EU na globalne vrednostne verige⁵,
 - ob upoštevanju člena 52 Poslovnika ter člena 1(1)(e) sklepa konference predsednikov z dne 12. decembra 2002 o postopku odobritve samoiniciativnih poročil in Priloge 3 k temu sklepu⁶,
 - ob upoštevanju poročila Odbora za mednarodno trgovino ter mnenj Odbora za zunanje zadeve in Odbora za razvoj (A8-0090/2019),
- A. ker je EU leta 1971 na priporočilo Konference Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) prva vzpostavila shemo GSP, v skladu s katero naj bi industrializirane države odobrile splošne, neregulirane in nediskriminatorne preferencialne za države v razvoju, da bi jim pomagale ustvariti dodatne dohodke z mednarodno trgovino in s tem zmanjšati revščino ter spodbujati dobro upravljanje in trajnostni razvoj;
- B. ker člen 207 PDEU določa, da mora trgovinska politika EU temeljiti na načelih in ciljih zunanje politike EU ter spodbujati vrednote, za katere si prizadeva Unija in so zajete v členu 2 PEU, ter prispevati k uresničevanju ciljev iz člena 21, vključno z utrjevanjem

¹ UL C 101, 16.3.2018, str. 19.

² Sprejeta besedila, P8_TA(2018)0515.

³ UL C 298, 23.8.2018, str. 100.

⁴ UL C 331, 18.9.2018, str. 100.

⁵ UL C 337, 20.9.2018, str. 33.

⁶ [http://www.europarl.europa.eu/RegData/organes/conf_pres_groupes/proces_verbal/2002/12-12/CPG_PV\(2002\)12-12\(ANN01\)_EN.doc](http://www.europarl.europa.eu/RegData/organes/conf_pres_groupes/proces_verbal/2002/12-12/CPG_PV(2002)12-12(ANN01)_EN.doc)

demokracije in pravne države, spoštovanjem človekovih pravic, temeljnih pravic in svoboščin, enakostjo, spoštovanjem človekovega dostojanstva ter varovanjem okolja in socialnih pravic;

- C. ker je varuhinja človekovih pravic EU v svojih ugotovitvah navedla naslednje: dobro upravljanje pomeni upoštevanje in spoštovanje temeljnih pravic; če se temeljne pravice ne spoštujejo, dobrega upravljanja ne more biti; institucije in organi EU morajo vedno upoštevati skladnost svojega delovanja s temeljnimi pravicami ter bi si morale prizadevati za uveljavljanje človekovih pravic v partnerskih državah;
- D. ker je bila sedanja shema GSP vzpostavljena z Uredbo (EU) št. 978/2012 z dne 25. oktobra 2012, sprejeta na podlagi člena 207 PDEU po rednem zakonodajnem postopku, v katerem je Evropski parlament prvič sodeloval kot sozakonodajalec pri uredbi o GSP;
- E. ker mora Komisija v skladu s členom 40 uredbe o GSP pet let po sprejetju te uredbe Evropskemu parlamentu in Svetu predložiti poročilo o uporabi uredbe o GSP, kar bi moralo prispevati k oblikovanju prihodnje uredbe o GSP, ki naj bi bila sprejeta do leta 2022; ker ta uredba velja od 1. januarja 2014; ker je bila opravljena temeljita neodvisna ocena delovanja sedanje uredbe, da bi se pridobile informacije za postopek ocene, ki ga bo izvedla Komisija, pripravljen pa je bil seznam konkretnih priporočil;
- F. ker shema vsebuje tri režime: splošni režim GSP, spodbujevalni režim GSP+ in režim „vse razen orožja“ (EBA); ker upravičenke do standardnega GSP – trenutno 18 držav – uživajo ugodnosti nižjih carinskih tarif za 66 % vseh kategorij izdelkov EU; ker osem upravičenk do GSP+ izvaža približno 66 % vseh kategorij izdelkov brez dajatev v zameno za zavezo, da bodo učinkovito izvajale 27 temeljnih mednarodnih konvencij, ki zajemajo pravice delavcev, človekove pravice, dobro upravljanje in okoljska vprašanja; ker ima 49 najmanj razvitih držav v okviru režima EBA sheme GSP brezcarinski dostop do EU za vse izdelke, razen za orožje in strelivo; ker vse države upravičenke zavezujejo mednarodne konvencije na področjih človekovih pravic in pravic delavcev v okviru uredbe o GSP, pri čemer države GSP+ zavezujejo tudi mednarodne konvencije na področjih okolja in dobrega upravljanja; ker le shema GSP+ omogoča strukturiran dialog, v okviru katerega se ocenjuje učinkovito izvajanje teh konvencij v državah upravičenkah; ker morajo biti države upravičenke do GSP zmožne izpolnjevati mednarodne standarde in norme, vključno s pripravo, izvajanjem in uveljavljanjem ustrezne zakonodaje, posebej kar zadeva vzpostavitev pravne države in boj proti korupciji;
- G. ker so bili ključni cilji reforme GSP iz leta 2012 boljša osredotočenost na države v stiski – najmanj razvite države ter druge države z nizkimi in nižjimi dohodki –, dodatno spodbujanje osrednjih načel trajnostnega razvoja, okrepitev stabilnosti in predvidljivost ter povečanje gotovosti za poslovne subjekte;
- H. ker je preprečevanju kršitev človekovih pravic namenjenih več mednarodnih konvencij, smernic in predpisov; ker so jih zlasti države upravičenke do GSP dolžne izvajati in ustvariti ustrezne pravne in gospodarske pogoje, v okviru katerih bodo podjetja lahko poslovala in si zagotovila mesto v svetovnih dobavnih verigah;
- I. ker bi se morala EU še učinkoviteje odzivati na socialni in okoljski damping ter nepošteno konkurenco in trgovinske prakse, zagotoviti pa bi morala tudi enake

konkurenčne pogoje;

- J. ker so v številnih državah cone izvozne proizvodnje izvzete iz nacionalne delovne zakonodaje, kar preprečuje uživanje pravice do sindikalne dejavnosti ali uporabe pravnih sredstev v celoti; ker to pomeni kršitev temeljnih standardov MOD in bi lahko vodilo k nadaljnjim negativnim učinkom na človekove pravice;
- K. ker je v členu 8 PDEU trdno uveljavljena enakost spolov v vseh politikah EU; ker imajo sporazumi o trgovini in naložbah zaradi strukturnih neenakosti med spoloma običajno različen vpliv na ženske in moške; ker je bilo po navedbah MOD leta 2012 po svetu 21 milijonov ljudi, od tega 55 % žensk in deklet, ki so bili žrtve prisilnega dela, med njimi pa je bilo 90 % zaposlenih v zasebnem gospodarskem sektorju;
- L. ker člen 19(6) uredbe o GSP določa, da mora Komisija upoštevati „vse ustrezne informacije“ pri ugotavljanju, ali države upravičenke do GSP primerno upoštevajo svoje zaveze na področju človekovih pravic, vključno z informacijami, ki jih posreduje civilna družba; ker lahko sodelovanje civilne družbe in socialnih partnerjev pri izvajanju sheme GSP okrepi legitimnost in učinkovitost skupne trgovinske politike EU;
- M. ker uredba o GSP omogoča EU, da opusti preferencialne v najhujših primerih kršitev človekovih pravic na podlagi člena 19(1)(a) iz Poglavlja V uredbe o GSP, ki omogoča začasen preklic preferencialne obravnave na podlagi številnih razlogov, vključno s sistematičnimi kršitvami načel iz konvencij, ki so navedene v delu A Priloge VIII;
- N. ker je Komisija začela proces v primeru Kambodže in bo začela preiskavo v primeru Mjanmara v zvezi s kršitvami človekovih pravic v okviru morebitnega umika iz režima „Vse razen orožja“;

Glavne ugotovitve in priporočila

1. pozdravlja vmesni pregled uporabe sedanje uredbe o GSP, v kateri je podana ocena o tem, ali je verjetno, da bodo uresničeni cilji te uredbe; pozdravlja dejstvo, da se je z novo uredbo povečal uvoz iz upravičenk do ureditve „Vse razen orožja“ (EBA) in sheme GSP+, kar je pomemben dejavnik, ki prispeva k cilju izkoreninjenja revščine;
2. z zadovoljstvom ugotavlja, da je uvoz v EU v sklopu preferenciala GSP leta 2016 znašal 62,6 milijarde EUR (se povečuje), razčleniti pa ga je mogoče takole: 31,6 milijarde EUR iz upravičenk do standardnega GSP, približno 7,5 milijarde EUR iz držav upravičenk do GSP+ ter 23,5 milijarde EUR iz upravičenk do EBA (podatki urada Eurostat iz septembra 2017);
3. opozarja, da GSP industrijam v državah v razvoju pomaga pri premagovanju težav, s katerimi se zaradi visokih začetnih stroškov soočajo na izvoznih trgih; opozarja, da je cilj GSP v skladu z cilji UNCTAD povečati izvozne prihodke in spodbujati industrializacijo držav v razvoju in posledično tudi najmanj razvitih držav, prav tako pa pospešiti njihovo gospodarsko rast, da bi izkoreninili revščino;
4. poudarja, da je GSP+ eden ključnih elementov trgovinske politike EU, ki zagotavlja boljši dostop do trga ter vključuje strog mehanizem spremljanja za spodbujanje človekovih pravic in pravic delavcev, varstva okolja in dobrega upravljanja v ranljivih državah v razvoju;

5. poudarja, da je sedanja uredba o GSP do začetka procesa vmesnega pregleda veljala tri leta, v okviru tega procesa pa so že bili opredeljeni elementi, ki bi jih bilo treba reformirati v naslednji uredbi o GSP; pozdravlja priporočila iz končnega poročila o vmesnem pregledu;
6. poudarja, da mora GSP, kot del trgovinske politike EU, temeljiti na načelih njene zunanje politike (učinkovitost, preglednost in vrednote), kot so zapisana v členu 21 PEU; poudarja, da člen 208 PDEU vzpostavlja načelo skladnosti politik za razvoj in kot glavni cilj določa izkoreninjenje revščine; poudarja, da sporočilo Komisije z naslovom Trgovina za vse ponovno potrjuje ta načela;
7. priznava, da ima GSP+ pomembno vlogo pri spodbujanju mednarodnih delavskih pravic, človekovih pravic, dobrega upravljanja in standardov varstva okolja v njegovih državah upravičenkah, ne le prek nudenja spodbud za spoštovanje teh standardov, ampak tudi z vzpostavitvijo platforme za reden dialog na področjih, ki jih zajemajo konvencije, in spodbujanjem udeleževanja v obsežnih reformah;
8. priznava, da je shema GSP s povečanjem izvoza v EU in višjimi stopnjami uporabe preferencialov v državah upravičenkah do EBA in GSP+ prinesla gospodarske koristi za države upravičenke in EU; poziva EU, naj si prizadeva za ozaveščanje o pravilih GSP v državah upravičenkah, da bi spodbudila še večjo uporabo sheme; poziva Komisijo, naj oceni porazdelitev koristi, kar zadeva shemo GSP, kjer je to mogoče, na podlagi razpoložljivosti podatkov; je seznanjen, da so imeli večji izvoz in gospodarske priložnosti v nekaterih primerih neželene negativne posredne učinke na temeljne pravice in družbeni razvoj in so na primer vodili k prilaščanju zemljišč ali neupoštevanju pravic delavcev; zato poudarja, da mora trgovinskim preferencialom slediti izvajanje mednarodnih konvencij in reform, da bi preprečili, da bi programi GSP potencialno vodili k višjim stopnjam okoljskega in socialnega dampinga;
9. pozdravlja poenostavljeni mehanizem za vstop v GSP+, zaradi katerega bo režim bolj privlačen za države upravičenke do standardnega GSP; opozarja na dejstvo, da so številne države kandidatke za GSP+ ratificirale več mednarodnih konvencij, ki so potrebne za sprejem v GSP+; poudarja, da je bistvenega pomena izboljšano, stalno in sistematično spremljanje procesa izvajanja, ki ga je mogoče doseči z okrepitevijo sodelovanja med vsemi akterji, da bi se izboljšalo zbiranje informacij in poglobljena analiza z uporabo vseh razpoložljivih informacij in virov, kot so poročila mednarodnih organov za spremljanje, vključno z OZN, MOD, Organizacijo za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) ter vključno z neposredno udeležbo civilne družbe in socialnih partnerjev v procesu; opozarja, da je to potrebno za zagotovitev celotnega potenciala sheme GSP+ za izboljšanje razmer na področju pravic delavcev, spodbujanja enakosti spolov ter odprave dela otrok in prisilnega dela prek učinkovitega izvajanja 27 konvencij;
10. poziva Komisijo, naj obravnava vprašanja vedno manjšega prostora civilne družbe in zaščite ogroženih zagovornikov človekovih pravic, ko bo sodelovala z državami upravičenkami do GSP+ in prek okrepljenega sodelovanja EBA, saj sta ti vprašanja neposredno povezani z obveznostmi v okviru Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah in ustreznih določb temeljnih konvencij MOD, v skladu s sporočilom Komisije z naslovom Trgovina za vse; poleg tega jo poziva, naj preuči dodatne možnosti za strukturirano, formalno in neodvisno sodelovanje civilne družbe,

predstavnikov sindikatov in zasebnega sektorja, ki bi lahko služilo kot možnost za okrepitev procesa spremljanja;

11. poudarja, da so bile s shemo GSP na splošno očitno ustvarjene spodbude za ratifikacijo mednarodnih konvencij, kar pomeni boljši okvir za napredek; poudarja, kako pomembno je nadaljnje uvajanje temeljitih ukrepov za zagotavljanje, da GSP spodbuja pozitiven okoljski razvoj; priporoča, naj se Pariški sporazum doda na seznam 27 temeljnih mednarodnih konvencij, ki jih morajo upoštevati države upravičenke do GSP+; poudarja, da je treba v državah upravičenkah doseči še veliko napredka, da bi dosegli model trajnostnega razvoja;
12. priznava napredek pri učinkovitem izvajanju, dosežen z okrepljenim spremljanjem in dialogom med EU in državami upravičenkami, zlasti pri spremljanju izvajanja 27 temeljnih konvencij; poudarja potrebo po nadaljnjem usklajevanju med Evropsko službo za zunanje delovanje (ESZD), delegacijami Unije, diplomatskimi predstavništvi držav članic, vladami držav upravičenk, mednarodnimi organizacijami, podjetji, socialnimi partnerji in civilno družbo, da bi izboljšali zbiranje informacij in zagotovili bolj poglobljeno analizo postopka spremljanja; priporoča, v kolikor je mogoče, večjo preglednost in komuniciranje med sozakonodajalcema in deležniki v procesih umika GSP, zlasti med postopkom preiskave, ki ga vodi Komisija;
13. se zaveda, da sta ratifikacija in napredek pri učinkovitem izvajanju ustreznih konvencij pomembni referenčni vrednosti za uresničitev potrebnega napredka v okviru sheme; poziva Komisijo, naj zagotovi, da bodo ukrepi, sprejeti za spremljanje učinkovitega izvajanja konvencij v državah upravičenkah, popolnoma skladni s strateškimi dokumenti držav, da bi zagotovili skladnost politik, doslednost in vključitev človekovih pravic v trgovinsko politiko;
14. poudarja, da je potrebno stalno sodelovanje in nadaljnje povečanje preglednosti pri spremljanju GSP+ ob zagotavljanju, da bo lahko EU ohranila svoj celoten vpliv na države upravičenke v okviru tega dialoga, zlasti v zvezi s preglednicami; poziva Komisijo, naj razmisli o nadaljnjih ukrepih na tem področju in na področju dialoga z državami upravičenkami, da bi povečala preglednost, nadzor in učinkovitost sheme;
15. meni, da mora biti vsak sklep o opustitvi preferencialov popolnoma skladen s krovnim ciljem zmanjševanja revščine, in poudarja, da se morajo akti sekundarnega prava EU pripraviti in tolmačiti v skladu s primarnim pravom EU in splošnimi načeli prava EU v zvezi s tem; zato poudarja, da je treba ohraniti sedanja ciljno usmerjen pristop za preklic preferencialov in zagotoviti, da bo tak umik omejen na specifične sektorje in zasnovan tako, da se bo čim bolj zmanjšal negativen učinek na lokalno prebivalstvo; poziva Komisijo, naj uporabi gradirane preklice trgovinskih preferencialov ali druge časovno omejene ukrepe preklica, kadar je to ustrezno; poudarja še, da bi bilo treba preklic trgovinskih preferencialov obravnavati kot skrajni ukrep, ki se uporablja le v primerih resnih pomanjkljivosti pri učinkovitem izvajanju mednarodnih konvencij ter pri jasnem pomanjkanju pripravljenosti in prizadevanj države upravičenke za njihovo odpravo; istočasno poudarja pogojno naravo shem in dejstvo, da bi bilo treba to pogojnost uporabiti za ohranitev verodostojnosti vsake sheme in zagotovitev ukrepov v primerih resnih in sistemskih kršitev konvencij;
16. pozdravlja nedavne odločitve Komisije, da bo začela postopek za preklic preferencialov

v okviru EBA za Kambodžo in napotila nujno misijo EU na visoki ravni v Mjanmar kot odziv na razmere na področju človekovih pravic v obeh državah; pričakuje, da bo Komisija redno obveščala Parlament in ga vključila v nadaljnje korake, tudi glede začasne opustitve preferencialov;

17. ugotavlja, da se je število držav upravičenk znatno zmanjšalo zaradi reformiranih meril za upravičenost, kar je skupaj z graduacijo izdelkov povzročilo skupno manjši obseg uvoza v EU iz držav upravičenk do GSP; priznava, da te reforme omogočajo osredotočenost preferencialov na države, ki so v največji stiski; poziva Komisijo, naj zagotovi skladnost in doslednost med GSP in sporazumi o prosti trgovini v oceni učinka za naslednjo uredbo, da bi zagotovili osrednjo vlogo GSP za države v razvoju v trgovinski politiki EU; v zvezi s tem ugotavlja, da se države upravičenske do EBA soočajo z vedno večjim konkurenčnim pritiskom iz držav, ki so z EU podpisale prostotrgovinski sporazum; poleg tega ugotavlja, da za nekatere države, za katere je prej veljajo spremljanje v okviru GSP+, zdaj veljajo prostotrgovinski sporazumi, ki vključujejo poglavja o trgovini in trajnostnem razvoju, ki bi morala biti učinkovita in izvršljiva;
18. obžaluje, da shema GSP zlasti v primeru 29 držav EBA ni vodila k nikakršnim spremembam, v nekaterih primerih pa k poslabšanju v njihovih profilih diverzifikacije izvoza na ravni izdelkov; obžaluje tudi, da ni dovolj prispevala h gospodarski diverzifikaciji; poziva k sprejetju nadaljnjih ukrepov za okrepitev diverzifikacije izvoza iz držav upravičenk do GSP; obžaluje, da je diverzifikacijo med upravičenkami očitno ovirala ukinitve možnosti kumulacije z državami, za katere je bila uvedena graduacija v okviru GSP, saj te ne morejo več uživati ugodnosti iz pravil o poreklu za upravičenske do GSP; odločno poziva, naj se ta možnost ponovno uvede, zlasti za najranljivejše države; ugotavlja, da se je diverzifikacija izvoza upravičenk do standardnega GSP na ravni vseh sektorjev bistveno zmanjšala; Komisijo poziva tudi, naj razmisli o prenovi in razširitvi seznama izdelkov, za katere bo veljala uredba, in sicer kar zlasti zadeva polizdelke in končne izdelke, ter, po potrebi, o omilitvi pravil o poreklu za najranljivejše države; nadalje poziva države upravičenske do GSP, naj uvedejo učinkovite ukrepe, namenjene diverzifikaciji izdelkov; v zvezi s tem poudarja, da je treba ustvariti dostop do znanja in tehnologije, da bi se izdelki diverzificirali, izvoz pa bi lahko bil vzdržan v svetovni konkurenci, zlasti v Evropi;
19. poziva države upravičenske do GSP, naj uvedejo in učinkovito izvedejo pravne ukrepe za zaščito intelektualne lastnine;
20. pozdravlja dejstvo, da je stopnja uporabe preferencialov za upravičenske do EBA visoka; poudarja pomen krepitve zmogljivosti v državah upravičenkah, da bi jih podprli pri tem, da v kar največji meri izkoristijo shemo; poziva, naj se v zvezi s tem učinkoviteje uporabljajo ukrepi pobude Pomoč za trgovino; meni, da bi bilo treba preučiti vključitev storitev v prihodnjo uredbo o GSP, da bi še bolj spodbudili večjo diverzifikacijo; poleg tega v tem okviru poudarja pomen pristopa odnosov med podjetji; poziva k vzpostavitvi sektorskih platform in spletnih zmogljivosti z več deležniki, ki bodo združevale izvozna podjetja iz držav upravičenk do GSP, uvozna podjetja v EU in potencialna nova podjetja na obeh straneh – tista, ki trenutno ne izvažajo ali ne uvažajo, – da bi se izmenjale najboljše prakse in povečala ozaveščenost o pravilih in pogojih GSP ter ekonomskih perspektivah, ki jih nudi;

21. pozdravlja zaključek prve preiskave za uvedbo zaščitnih ukrepov v okviru uredbe in meni, da bi bilo treba s to določbo zagotoviti zaščito finančnih, ekonomskih, socialnih in okoljskih interesov EU; poudarja, da bi bilo treba pri nujenju preferencialov za občutljive izdelke omogočiti, da bodo deležni posebne obravnave, da bi preprečili ogrožanje določenih sektorjev;
22. poudarja, da za vse dele ozemlja držav upravičenk, vključno s conami izvozne proizvodnje, veljajo shema in obveznosti, ki izhajajo iz ratifikacije ustreznih konvencij; poziva države upravičenke, naj učinkovito uvedejo delovne standarde, in Komisijo, naj obravnava kršitve standardov MOD, vključno s kolektivnim pogajanjem in svobodo združevanja v conah izvozne proizvodnje, ki so v sedanjih ali potencialnih državah upravičenkah, ter naj zagotovi, da se bodo odpravile morebitne izjeme; poziva Komisijo, naj preuči možnosti za zagotovitev, da za izdelke iz con izvozne proizvodnje ne bo veljala shema preferencialov, v kolikor so izvzeti iz nacionalne zakonodaje in kršijo ustrezne mednarodne konvencije;
23. opozarja, da je GSP pripomogel k večji dinamičnosti podjetniškega sektorja, v določeni meri prispeval h krepitvi ekonomske vloge žensk ter spodbudil njihovo udeležbo v delovni sili, zlasti v panogah izvoznih držav, ki trgujejo z EU; v zvezi s tem poudarja, da je pomembno vzpostaviti primerna poslovna okolja za ženske, da bodo lahko izkoristile te nove spretnosti in izkušnje ter napredovale v strukturah podjetij ali ustanovile svoja nova podjetja; kljub temu ugotavlja, da so ženske še vedno diskriminirane, in je zaskrbljen zaradi njihovih delovnih razmer, zlasti v sektorju tekstilnih izdelkov in oblačil; opominja na resolucijo Parlamenta z dne 27. aprila 2017 o vodilni pobudi EU za sektor oblačil¹, in poziva Komisijo, naj sprejme nadaljnje ukrepe v zvezi s tem;
24. pozdravlja učinek GSP na sprejetje čistejših in varnejših tehnologij ter na pobude za prostovoljno družbeno odgovornost podjetij, kar je neposredno pozitivno vplivalo na delavce in okolje; meni, da bi bilo treba načrtovati ukrepe za nadaljnje spodbujanje in zanesljivo ocenjevanje takšnega razvoja; se zaveda, da je treba doseči pravo ravnotežje med regulativnimi in prostovoljnimi ukrepi v zvezi s primerno skrbnostjo podjetij v zvezi s tem, in poziva Komisijo, naj preuči načine za uvedbo obveznosti glede primerne skrbnosti;
25. meni, da bi morala EU zagotoviti skladnost politik s spodbujanjem drugih mednarodnih akterjev, kot so multinacionalna podjetja, da bi v celoti sodelovali pri izboljševanju človekovih pravic, socialnih pravic in okoljskih standardov po vsem svetu, tudi tako, da bi od gospodarskih subjektov zahtevali, da vzpostavijo prakse primerne skrbnosti v skladu z vodilnimi načeli OZN o podjetništvu in človekovih pravicah; poziva Komisijo, naj prevzame vodilno vlogo, da bi zagotovila spoštovanje človekovih pravic in pravic delavcev v globalnih vrednostnih verigah, ter naj poroča o izvajanju resolucije Parlamenta iz leta 2016 o izvajanju njegovih priporočil o socialnih in okoljskih standardih, človekovih pravicah in družbeni odgovornosti podjetij, vključno s pozivom, naj se v uredbo vključi družbeno odgovornost podjetij in se reformirajo pravila STO, ki bodo uvedla zahteve glede primerne skrbnosti in preglednosti v oskrbovalni verigi, pri čemer naj bi izhajali iz vodilnih načel OZN o podjetništvu in človekovih pravicah;

¹ UL C 298, 23.8.2018, str. 100.

26. opozarja, da se mora EU zavoljo skladnosti s politikami drugih mednarodnih akterjev, kot so multinacionalne družbe, zavzemati za polno sodelovanje pri izboljševanju spoštovanja človekovih pravic, pravic otrok, socialnih pravic, okoljskih pravic in javnega zdravja po svetu; poziva, naj EU zagotovi, da se bodo spoštovale človekove pravice v zvezi s pravico do dela v globalnih vrednostnih verigah, tj. vzdolž celotne oskrbovalne verige;
27. poziva Komisijo, naj v zvezi s prihodnjo uredbo o GSP preuči možnost uvedbe dodatnih tarifnih preferencialov za izdelke, ki so bili dokazano proizvedeni trajnostno; meni, da bi bilo prav, da se proizvajalcem omogoči, da na prostovoljni osnovi za proizvedeno blago zaprosijo za certifikat o trajnostnem načinu proizvodnje, in da bi bilo treba pri uvozu v EU o tem zahtevati dokazila;
28. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.

22.1.2019

MNENJE ODBORA ZA ZUNANJE ZADEVE

za Odbor za mednarodno trgovino

o izvajanju uredbe o splošnih tarifnih preferencialih (GSP) št. 978/2012 (2018/2107(INI))

Pripravljaivec mnenja: Pier Antonio Panzeri

POBUDE

Odbor za zunanje zadeve poziva Odbor za mednarodno trgovino kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

- A. ker člen 21 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) določa, da je EU dolžna zagotavljati skladnost med različnimi področji zunanjega delovanja, vključno s trgovinsko politiko in politiko na področju človekovih pravic, s čimer se vzajemno krepi morebitna učinkovitost teh politik; ker člen 3(5) PEU določa, da mora EU med drugim prispevati k trajnostnemu razvoju, izkoreninjenju revščine in varstvu človekovih pravic;
- B. ker mora trgovinska politika EU pomagati pri spodbujanju vrednot, za katere si prizadeva Unija in so zajete v členu 2 PEU, ter prispevati k uresničevanju ciljev iz člena 21 PEU, vključno z utrjevanjem demokracije in pravne države, spoštovanjem človekovih pravic, temeljnih pravic in svoboščin, enakostjo, spoštovanjem človekovega dostojanstva ter varovanjem okolja in socialnih pravic; ker so lahko shema splošnih tarifnih preferencialov (GSP), GSP+ in shema „Vse razen orožja“ ključna orodja, ki omogočajo uveljavljanje teh vrednot, in ker je pomembno, da se učinkovito izvajajo in spremljajo;
- C. ker je v svoji resoluciji z dne 5. julija 2016 o izvajanju priporočil Parlamenta iz leta 2010 o socialnih in okoljskih standardih, človekovih pravicah in družbeni odgovornosti gospodarskih družb¹ Parlament predlagal: uvedbo družbene odgovornosti podjetij v uredbo o GSP (v nadaljnjem besedilu: uredba); zagotovitev, da nadsocialne družbe spoštujejo človekove pravice in pravice delavcev; in reformo pravil STO, da bi vključili primerno skrbnost in zahteve glede preglednosti v dobavno verigo, pri čemer bi

¹ UL C 101, 16.3.2018, str. 19.

se oprli na vodilna načela OZN glede podjetništva in človekovih pravic;

- D. ker je GSP postal instrument za politične pritiske Evropske unije in njenih držav članic, s katerimi skušajo pridobiti podporo tretjih držav pri različnih vidikih svojih mednarodnih načrtov; ker bi se morala Evropska unija zavzemati za drugačne modele trgovinskih odnosov, v katerih bi bile strani enakopravne;
1. trdi, da se je GSP izkazal za pomembno orodje za spodbujanje in varstvo temeljnih človekovih pravic in načel trajnostnega razvoja; pozdravlja, da se priznava potreba po povečanju preglednosti in odgovornosti s smiselno udeležbo civilne družbe in drugih akterjev, kot so socialni partnerji, Parlament in Svet, pri spremljanju učinkovitega izvajanja zavez s področja človekovih pravic v okviru sheme GPS+; poziva k mehanizmu strukturnega spremljanja, da bi zagotovili skladnost z ustreznimi konvencijami GSP, ki bi veljal tudi za splošno ureditev GSP in za shemo „Vse razen orožja“; poziva Komisijo, naj razmisli o bolj stalnih strukturah za udeležbo civilne družbe, kot je oblikovanje skupnih nadzornih odborov ali notranjih svetovalnih skupin, pri katerih bi sodelovali lokalna civilna družba, zagovorniki človekovih pravic in predstavniki sindikatov;
 2. opozarja na pomen stalnega sodelovanja z ustreznimi mednarodnimi organizacijami in nadzornimi organi, ustanovljenimi v skladu z ustreznimi konvencijami, kot so konvencije Mednarodne organizacije dela (MOD), OECD in OZN, ter podpiranjem lokalnih organizacij civilne družbe, ki igrajo vlogo pri zaščiti interesov marginaliziranih skupnosti, tudi invalidov;
 3. poudarja, da je treba pri spremljanju in ocenjevanju GSP+ upoštevati poročila mednarodnih organov za spremljanje, kot so OZN, MOD in mednarodne nevladne organizacije, in njihova priporočila za vsako državo v okviru vsake konvencije ter si prizadevati za zagotovitev učinkovitega izvajanja uredbe;
 4. obžaluje, da so preglednice, uporabljene za spremljanje držav upravičenk GPS+, še vedno zaupne; poziva Komisijo, naj objavi ocene upravičenosti do preferencialov GSP+ ter preglednice, da bi se povečala preglednost in nadzor nad shemo;
 5. priznava, da ima GSP+ pomembno vlogo pri spodbujanju mednarodnih delavskih pravic, človekovih pravic, dobrega upravljanja in standardov varstva okolja v njegovih državah upravičenkah, ne le prek nujenja spodbud za spoštovanje teh standardov, ampak tudi z vzpostavitvijo platforme za reden dialog na področjih, ki jih zajemajo konvencije, in spodbujanjem udejstvovanja v obsežnih reformah;
 6. opozarja na potencial sheme GSP+ za izboljšanje stanja na področju človekovih pravic, trajnostnega razvoja in dobrega upravljanja, vključno s pravicami delavcev, odpravo dela otrok in prisilnega dela, spodbujanjem enakosti spolov, omejenim izvajanjem smrtne kazni, ki upošteva vse obveznosti iz mednarodnih konvencij, državljanskih in političnih pravic, svobode veroizpovedi in svobode izražanja, ter varstvom okolja; opozarja, da je mogoče celoten potencial sheme izpolniti le, če se bodo zahteve za poročanje in mehanizmi spremljanja za učinkovito izvajanje obveznosti iz 27 konvencij, potrebnih za dodelitev trgovinskih preferencialov v okviru GSP+, izboljšali, spodbude za trgovinske preferenciale pa bodo spremljale druge podporne ukrepe, ki bodo temeljili na vseh informacijah, potrebnih za oceno skladnosti z zavezujočimi obveznostmi;

- poudarja, da je treba v posvetovanju s civilno družbo izvesti oceno učinka človekovih pravic in pravic delavcev;
7. poziva Komisijo, naj okrepi svoje sodelovanje z državami upravičenkami, Evropsko službo za zunanje delovanje (ESZD), delegacijami EU, diplomatskimi predstavništvi držav članic, mednarodnimi organizacijami, podjetji, socialnimi partnerji in civilno družbo, da bi izboljšala zbiranje informacij in zagotovila bolj poglobljeno analizo postopka spremljanja ter tako omogočila jasno oceno izvajanja vseh vidikov sistema;
 8. poziva, naj se konvencija MOD št. 169 o avtohtonih in plemenskih ljudstvih vključi kot ena temeljnih zavezujočih konvencij, ki pogojuje dodelitev trgovinskih preferencialov;
 9. poudarja, da v številnih državah upravičenkah napredek na zakonodajni ravni še ni enak napredku na ravni izvajanja;
 10. poudarja, da je lokalna udeležba organizacij civilne družbe bistvena za učinkovito uveljavljanje interesov, in poziva Komisijo, naj v pregledu rezultatov in dialogih GSP+ objektivno in na način, ki omogoča primerjanje, preuči čedalje manjši prostor za delovanje civilne družbe ter obravnava grožnje neodvisnim sindikatom, tveganja in grožnje za zagovornike človekovih pravic in ovire za financiranje nevladnih organizacij s sredstvi EU, saj so ta vprašanja neposredno povezana s pravnimi obveznostmi v okviru Mednarodnega pakta o državljanskih in političnih pravicah ter ustreznimi določbami iz temeljnih konvencij MOD; ponovno poziva Komisijo, naj še naprej financira pobude civilne družbe, s katerimi se spremlja izvajanje te sheme;
 11. poudarja, da bi morali imeti zagovorniki človekovih pravic možnost svoje naloge opravljati svobodno in neovirano in da bi bilo treba za okoliščine, v katerih opravljajo svoje naloge, opraviti primerjavo v okviru ocene skladnosti GSP+;
 12. v okviru pregleda uredbe priporoča razširitev konvencij, ki so trenutno navedene v okviru GSP+, na države upravičenke do sheme „Vse razen orožja“ in sheme GSP; ponovno poziva k vključitvi Rimskega statuta Mednarodnega kazenskega sodišča na seznam konvencij, potrebnih za status GSP+;
 13. opozarja, da je pomembno določiti jasna merila uspešnosti, ki se nanašajo na težave in pomanjkljivosti vsake države, da bi ocenili učinkovito izvajanje 27 mednarodnih konvencij in po potrebi sistematično vključili ta merila v državne strateške dokumente na področju človekovih pravic, da bi zagotovili skladnost politik;
 14. poziva k oblikovanju neodvisnega pritožbenega mehanizma in organa v okviru sheme GSP, ki bi vsem zainteresiranim stranem, tudi lokalnim deležnikom, omogočal vložitev pritožb v zvezi z domnevnimi kršitvami delavskih in človekovih pravic s strani držav ali podjetij, ki koristijo trgovinske preferenciale na podlagi te uredbe;
 15. poziva Komisijo, naj obravnava delavske standarde, vključno s kolektivnimi pogajanjem in svobodo združevanja, v conah izvozne proizvodnje, ki se nahajajo v trenutnih oziroma potencialnih državah upravičenkah; poleg tega poziva Komisijo, naj zagotovi, da se odpravijo izjeme na področju varstva pravic delavcev v conah izvozne proizvodnje, in oblikuje dolgoročni načrt z ustreznimi partnerskimi državami;

16. izraža zaskrbljenost zaradi poročil, da shema GSP+ prispeva k prilaščanju zemljišč in drugim kršitvam človekovih pravic; poziva Komisijo, naj učinkovito obravnava takšne negativne posledice in zagotovi, da bodo vzpostavljeni ustrezni ukrepi za blažitev in povračilo;
17. podpira tesnejše sodelovanje z najmanj razvitimi državami v okviru sheme „Vse razen orožja“, da bi preprečili in obravnavali primere resnega in sistematičnega kršenja človekovih pravic; v zvezi s tem poziva k razširitvi sistema pregleda te sheme; meni, da je treba grožnjo za umik trgovinskih preferencialov pospremiti z ustreznimi političnimi pobudami in pomočjo, da bi zagotovili, da države upravičenke resnično spoštujejo mednarodne zaveze na področju človekovih pravic;
18. meni, da mora biti vsaka odločitev o začasni opustitvi preferencialov v celoti skladna z glavnim ciljem zmanjšanja revščine in da bi bilo treba v primeru, ko se kot metoda izbere delna začasna opustitev, to zasnovati tako, da se bo čim bolj zmanjšal negativen učinek na lokalno prebivalstvo; poudarja, da bi bilo treba umik trgovinskih preferencialov obravnavati kot skrajni ukrep, ki se uporablja le v primerih resnih pomanjkljivosti pri učinkovitem izvajanju mednarodnih konvencij ter pri jasnem pomanjkanju pripravljenosti in prizadevanj države upravičenke do sheme „Vse razen orožja“ za njihovo odpravo;
19. pozdravlja nedavne odločitve Komisije, da bo začela postopek za umik preferencialov v okviru sheme „Vse razen orožja“ za Kambodžo in napotila nujno misijo EU na visoki ravni v Mjanmar kot odziv na razmere na področju človekovih pravic v obeh državah; pričakuje, da bo Komisija redno obveščala Parlament in ga vključila v nadaljnje korake, tudi glede začasne opustitve preferencialov;
20. meni, da bi morala EU zagotoviti skladnost politik s spodbujanjem drugih mednarodnih akterjev, kot so multinacionalna podjetja, da bi v celoti sodelovali pri izboljševanju človekovih pravic, socialnih pravic in okoljskih standardov po vsem svetu, tudi tako, da bi od gospodarskih subjektov zahtevali, da vzpostavijo prakse potrebne skrbnosti v skladu z vodilnimi načeli OZN o podjetništvu in človekovih pravicah; poziva Komisijo, naj prevzame vodilno vlogo, da bi zagotovila spoštovanje človekovih pravic in pravic delavcev v globalnih vrednostnih verigah, ter naj poroča o izvajanju resolucije Parlamenta iz leta 2016 o izvajanju priporočil Parlamenta o socialnih in okoljskih standardih, človekovih pravicah in družbeni odgovornosti gospodarskih družb, vključno s pozivom, naj se v uredbo vključi družbena odgovornost podjetij, in naj reformira pravila STO, ki bodo uvedla zahteve glede potrebne skrbnosti v oskrbovalni verigi in preglednosti, pri čemer naj se opira na vodilna načela OZN o podjetništvu in človekovih pravicah;
21. poziva Komisijo, naj ustanovi medinstitucionalno projektno skupino o podjetništvu in človekovih pravicah ter nemudoma predlaga zakonodajo na ravni EU glede obvezne potrebne skrbnosti;
22. poziva Komisijo, naj spremeni standardni shemi GSP in „Vse razen orožja“ v novi uredbi po letu 2023, da bi omogočila vključitev podjetij, ki so odgovorna za hude kršitve človekovih pravic in želijo izvažati v EU, na črni seznam.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	22.1.2019
Izid končnega glasovanja	+: 50 -: 2 0: 6
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Michèle Alliot-Marie, Francisco Assis, Petras Auštrevičius, Amjad Bashir, Goffredo Maria Bettini, Mario Borghezio, Klaus Buchner, James Carver, Aymeric Chauprade, Javier Couso Permuy, Arnaud Danjean, Georgios Eпитidios (Georgios Eпитideios), Knut Fleckenstein, Eugen Freund, Michael Gahler, Sandra Kalniete, Manolis Kefalojanis (Manolis Kefalogiannis), Wajid Khan, Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), Eduard Kukan, Ilhan Kjučuk (Ilhan Kyuchyuk), Ryszard Antoni Legutko, Barbara Lochbihler, Sabine Lösing, Andrejs Mamikins, Ramona Nicole Mănescu, David McAllister, Clare Moody, Pier Antonio Panzeri, Dimitris Papadakis (Demetris Papadakis), Ioan Mircea Pașcu, Tonino Picula, Julia Pitera, Cristian Dan Preda, Jozo Radoš, Alyn Smith, Jordi Solé, Dobromir Sośnierz, Dubravka Šuica, Charles Tannock, László Tőkés, Ivo Vajgl, Geoffrey Van Orden, Anders Primdahl Vistisen
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Asim Ademov, Doru-Claudian Frunzuliță, Elisabetta Gardini, Rebecca Harms, Patricia Lalonde, Juan Fernando López Aguilar, Antonio López-Istúriz White, Bodil Valero, Marie-Christine Vergiat, Janusz Zemke, Željana Zovko
Namestniki (člen 200(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Norbert Erdős, Axel Voss, Martina Werner

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

50	+
ALDE	Petras Auštrevičius, Ilhan Kjučuk (Ilhan Kyuchyuk), Patricia Lalonde, Jozo Radoš, Ivo Vajgl
ECR	Amjad Bashir, Ryszard Antoni Legutko, Charles Tannock, Anders Primdahl Vistisen
EFDD	Aymeric Chauprade
PPE	Asim Ademov, Michèle Alliot-Marie, Arnaud Danjean, Norbert Erdős, Michael Gahler, Elisabetta Gardini, Sandra Kalniete, Manolis Kefalojanis (Manolis Kefalogiannis), Andrej Kovačev (Andrey Kovatchev), Eduard Kukan, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Ramona Nicole Mănescu, Julia Pitera, Cristian Dan Preda, Dubravka Šuica, László Tóké, Axel Voss, Željana Zovko
S&D	Francisco Assis, Goffredo Maria Bettini, Knut Fleckenstein, Eugen Freund, Doru-Claudian Frunzuliță, Wajid Khan, Juan Fernando López Aguilar, Andrejs Mamikins, Clare Moody, Pier Antonio Panzeri, Dimitris Papadakis (Demetris Papadakis), Ioan Mircea Pașcu, Tonino Picula, Martina Werner, Janusz Zemke
VERTS/ALE	Klaus Buchner, Rebecca Harms, Barbara Lochbihler, Alyn Smith, Jordi Solé, Bodil Valero

2	-
EFDD	James Carver
NI	Georgios Epitidios (Georgios Epitideios)

6	0
ECR	Geoffrey Van Orden
ENF	Mario Borghezio
GUE/NGL	Javier Couso Permuy, Sabine Lösing, Marie-Christine Vergiat
NI	Dobromir Sośnierz

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

24.1.2019

MNENJE ODBORA ZA RAZVOJ

za Odbor za mednarodno trgovino

o izvajanju uredbe o splošnih tarifnih preferencialih (GSP) št. 978/2012 (2018/2107(INI))

Pripravljaivec mnenja: Frank Engel

POBUDE

Odbor za razvoj poziva Odbor za mednarodno trgovino kot pristojni odbor, da v svoj predlog resolucije vključi naslednje pobude:

1. pozdravlja vmesni pregled splošne sheme preferencialov EU, ki ga je opravila Komisija; pozdravlja dejstvo, da se je z novo uredbo povečal uvoz iz upravičenk do ureditve EBA („Vse razen orožja“) in sheme GSP+, kar je pomemben dejavnik, ki prispeva k cilju izkoreninjenja revščine;
2. poudarja, da mora trgovinska politika EU temeljiti na načelih njene zunanje politike (učinkovitost, preglednost in vrednote); ker člen 208 PDEU vzpostavlja načelo skladnosti politik za razvoj in kot glavni cilj določa izkoreninjenje revščine;
3. z zadovoljstvom ugotavlja, da je uvoz v EU v sklopu preferenciala GSP leta 2016 znašal 62,6 milijarde EUR (se povečuje), razčleniti pa ga je mogoče takole: 31,6 milijarde EUR iz upravičenk do standardnega GSP, približno 7,5 milijarde EUR iz držav upravičenk do GSP+ ter 23,5 milijarde EUR iz upravičenk do EBA (podatki urada Eurostat iz septembra 2017);
4. opozarja, da GSP industrijam v državah v razvoju pomaga pri premagovanju težav, s katerimi se zaradi visokih začetnih stroškov soočajo na izvoznih trgih; opozarja, da je cilj GSP v skladu z načrtom UNCTAD povečati izvozne prihodke in spodbujati industrializacijo držav v razvoju in posledično tudi najmanj razvitih držav, prav tako pa pospešiti njihovo gospodarsko rast, da bi izkoreninili revščino;
5. poudarja, da je GSP+ eden ključnih elementov trgovinske politike EU, ki zagotavlja boljši dostop do trga ter vključuje strog mehanizem spremljanja za spodbujanje

človekovih pravic in pravic delavcev, varstva okolja in dobrega upravljanja v ranljivih državah v razvoju;

6. pozdravlja dejstvo, da je stopnja uporabe preferencialov za upravičenke do EBA visoka; opozarja, da dostop do trga sam po sebi ni dovolj za zmanjšanje revščine in neenakosti v najmanj razvitih državah; zato poudarja, da bi bilo treba ureditev EBA, če želimo, da postane učinkovitejša, dopolniti z razvojno in trgovinsko pomočjo ter vzpostavljanjem zmogljivosti; ugotavlja predvsem, da si je treba močneje prizadevati za obravnavo vprašanj, kot sta prilaščanje zemljišč in degradacija okolja v okviru EBA;
7. obžaluje, da je GSP po podatkih iz vmesnega pregleda le omejeno prispeval k trajnostnemu razvoju in varstvu okolja; predvsem z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je proizvodnja tekstilnih izdelkov in oblačil ter trgovina z njimi, pri čemer gre za glavne izdelke, ki se uvažajo v okviru GSP, pospešila degradacijo okolja v državah upravičenkah, saj ni ustreznih mehanizmov za okolje in ravnanje z odpadki¹; pričakuje, da bo vmesni pregled GSP dodatno spodbudil trgovinske partnerje EU k sprejetju višjih socialnih, delovnih in okoljskih standardov, kar bi bilo mogoče doseči prek spodbud, kot so dodatni tarifni preferenciali za trajnostno proizvedene proizvode;
8. je seznanjen z ocenami, ki navajajo, da je GSP v splošnem prispeval k socialnemu razvoju in človekovim pravicam, zlasti k zaposlovanju žensk, temeljnim pravicam in pravicam delavcev, upoštevanju okoljskih standardov, izvajanju prakse dobrega upravljanja, vključno z bojem proti drogam, korupciji, pranju denarja in terorizmu, pa tudi k ratifikaciji temeljnih konvencij Mednarodne organizacije dela; poziva Komisijo, naj okrepi dialog s partnerskimi državami o teh vprašanjih, da bi poskrbeli za stalni napredek;
9. opozarja pa, da je GSP režim, ki temelji na spodbudah, zato ga je treba nenehno uporabljati, če želimo, da bo učinkovit; obžaluje, da preiskave domnevnega neizpolnjevanja zahtev niso bile usklajene in pravočasne; meni, da bi bilo treba v primeru hudih in sistematičnih kršitev temeljnih pravic dosledno in učinkovito uporabljati začasen odvzem tarifnih preferencialov; poudarja, kako pomembna sta nenehna predanost in spremljanje, skupaj z večjo udeležbo civilne družbe v teh procesih;
10. poziva Komisijo, naj hitreje in odločneje ukrepa, kadar pride v okviru zahtev GSP do domnevnih kršitev človekovih pravic ali pravic delavcev; poziva k vzpostavitvi mehanizma, ki ga bodo lahko uporabljali posamezniki ali skupine, ki so občutili negativne posledice izvajanja shem GSP;
11. poziva, naj se državam upravičenkam do GSP+ nameni večja podpora, da bi obrnili trend vse manjše diverzifikacije proizvodov; meni, da je okrepljen sistem spremljanja GSP+, skupaj z ugotovitvami organov za spremljanje OZN in Mednarodne organizacije dela ter informacijami tretjih strani, pripomogel k temu, da upravičenke do GSP+ napredujejo pri izvajanju 27 konvencij; poziva Komisijo, naj okrepi prizadevanja za povečanje preglednosti spremljanja GSP+, ta mehanizem EU pa bi moral v enaki meri veljati za države upravičenke do GSP in EBA;

¹ Glej zgoraj navedeni vmesni pregled GSP.

12. z zaskrbljenostjo ugotavlja, da ni vzvoda za pogojevanje, s katerim bi bilo mogoče države upravičenke do GSP in EBA pripraviti do tega, da bi spoštovale okoljske standarde ter mednarodne konvencije o podnebnih spremembah in varstvu okolja; meni, da bi bilo treba med naslednjo reformo uredbe o GSP posodobiti seznam konvencij o osnovnih človekovih pravicah in pravicah delavcev ter okoljskih in upravljavskih načelih, nanj pa kot nov vzvod za pogojevanje v širšem smislu vključiti ratifikacijo in učinkovito izvajanje Pariškega sporazuma o podnebnih spremembah, ter poziva Komisijo, naj zagotovi tehnično podporo, da bi izboljšala varstvo okolja pri izvajanju vseh treh shem GSP;
13. opozarja, da se mora EU zavoljo skladnosti s politikami drugih mednarodnih akterjev, kot so multinacionalne družbe, zavzemati za polno sodelovanje pri izboljševanju spoštovanja človekovih pravic, pravic otrok, socialnih pravic, okoljskih pravic in javnega zdravja po svetu; poziva EU, naj zagotovi, da se bodo spoštovale človekove pravice v zvezi s pravico do dela v globalnih vrednostnih verigah, tj. vzdolž celotne oskrbovalne verige;
14. opozarja, da GSP v največji meri zajema sektor proizvodnje tekstilnih izdelkov in oblačil, da nizki naložbeni stroški in razpoložljivost delovnih mest za nizkokvalificirane delavce pomenijo, da je industrija tekstila in oblačil pomemben sektor v smislu industrializacije najmanj razvitih držav, in da imajo tekstilni izdelki in oblačila osrednjo vlogo pri krepitvi vloge žensk; poziva EU, naj vzpostavi pravno zavezujoč okvir za potrebno skrbnost podjetij, modele, oblikovane v okviru konfliktnih mineralov, pa naj, zlasti v smislu preglednosti in sledljivosti, razširi na tekstilni sektor;
15. poziva civilno družbo in razvojne agencije, naj okrepijo sodelovanje pri procesu spremljanja;
16. poudarja, kako pomembno je okrepiti zmogljivost v državah upravičenkah, da bi zmanjšali omejitve za diverzifikacijo in uporabo preferencialov na strani ponudbe; poziva, naj se v zvezi s tem učinkoviteje uporabljajo ukrepi pomoči za trgovino.

INFORMACIJE O SPREJETJU V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE

Datum sprejetja	22.1.2019
Izid končnega glasovanja	+: 20 -: 0 0: 1
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Mireille D'Ornano, Doru-Claudian Frunzuličă, Enrique Guerrero Salom, Maria Heubuch, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Linda McAvan, Norbert Neuser, Vincent Peillon, Lola Sánchez Caldentey, Elly Schlein, Bogusław Sonik, Eleni Teoharus (Eleni Theocharous), Anna Záborská, Joachim Zeller, Željana Zovko
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Marina Albiol Guzmán, Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Stefan Gehrold, Maria Noichl, Judith Sargentini

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V ODBORU, ZAPROŠENEM ZA MNENJE**

20	+
ECR	Eleni Teoharus (Eleni Theoharous)
GUE/NGL	Marina Albiol Guzmán, Lola Sánchez Caldentey
PPE	Agustín Díaz de Mera García Consuegra, Frank Engel, Stefan Gehrold, Teresa Jiménez-Becerril Barrio, Bogusław Sonik, Anna Záborská, Joachim Zeller, Željana Zovko
S&D	Doru-Claudian Frunzuliță, Enrique Guerrero Salom, Linda McAvan, Norbert Neuser, Maria Noichl, Vincent Peillon, Elly Schlein
VERTS/ALE	Maria Heubuch, Judith Sargentini

0	-

1	0
EFDD	Mireille D'Ornano

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani

INFORMACIJE O SPREJETJU V PRISTOJNEM ODBORU

Datum sprejetja	19.2.2019
Izid končnega glasovanja	+: 36 -: 2 0: 1
Poslanci, navzoči pri končnem glasovanju	Laima Liucija Andrikiienė, Maria Arena, Tiziana Beghin, Daniel Caspary, Santiago Fisas Ayxelà, Christofer Fjellner, Karoline Graswander-Hainz, Heidi Hautala, Nadja Hirsch, France Jamet, Jude Kirton-Darling, Patricia Lalonde, Bernd Lange, David Martin, Emma McClarkin, Anne-Marie Mineur, Sorin Moisă, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Kārlis Šadurskis, Marietje Schaake, Helmut Scholz, Joachim Schuster
Namestniki, navzoči pri končnem glasovanju	Klaus Buchner, Ramona Nicole Mănescu, Georg Mayer, Ralph Packet, Bolesław G. Piecha, Fernando Ruas, Lola Sánchez Caldentey, Wim van de Camp, Jarosław Wałęsa
Namestniki (člen 200(2)), navzoči pri končnem glasovanju	Georges Bach, Malin Björk, Ramón Jáuregui Atondo, Bernd Kölmel, Julia Pitera, Mirja Vehkaperä, Marco Zanni

**POIMENSKO GLASOVANJE PRI KONČNEM GLASOVANJU
V PRISTOJNEM ODBORU**

36	+
ALDE	Nadja Hirsch, Patricia Lalonde, Marietje Schaake, Mirja Vehkaperä
ECR	Bernd Kölmel, Emma McClarkin, Ralph Packet, Bolesław G. Piecha
EFDD	Tiziana Beghin
GUE/NGL	Malin Björk, Anne-Marie Mineur, Lola Sánchez Caldentey, Helmut Scholz
PPE	Laima Liucija Andrikienė, Georges Bach, Wim van de Camp, Daniel Caspary, Santiago Fisas Ayxelà, Christofer Fjellner, Ramona Nicole Mănescu, Sorin Moisă, Julia Pitera, Godelieve Quisthoudt-Rowohl, Fernando Ruas, Kārlis Šadurskis, Jarosław Wałęsa
S&D	Maria Arena, Karoline Graswander-Hainz, Ramón Jáuregui Atondo, Jude Kirton-Darling, Bernd Lange, David Martin, Inmaculada Rodríguez-Piñero Fernández, Joachim Schuster
VERTS/ALE	Klaus Buchner, Heidi Hautala

2	-
ENF	France Jamet, Marco Zanni

1	0
ENF	Georg Mayer

Uporabljeni znaki:

+ : za

- : proti

0 : vzdržani